

כתיבה / אמנון נחמיאס

נחל דוד נפתח למבקרים

עקב נזקי השריפה הגדולה שאירעה בנחל דוד, סגרה רשות הטבע והגנים את המקום לביקורי מטיילים. השריפה, שנגרמה ככל הנראה עקב רשלנות מטיילים, כילתה את מרבית הצומח בקטע שבין המפל המפוצל ועד מערת דודים. בגלל המחסור בצמחייה, נגרמות מפלות אבנים המסכנות את המבקרים. למרבה המזל, מרבית הצמחייה שנשרפה היא צמחיית נחלים הצפויה להשתקם במהרה, ולאחר עבודת שיקום וטיפול, המקום שוב נפתח למבקרים.

חפירות בטבריה

בחפירות רשות העתיקות הנערכות בשלושה מתחמים שונים בטבריה, נחשף קטע נוסף מאצטדיון טבריה המוזכר בכתבי יוסף בן מתתיהו. עפ"י בן מתתיהו זהו המקום שבו ריכזו הרומים אלפי יהודים שנפלו בשבי לאחר הקרב הימי במגדל (67 לספירה). השרידים הנוספים שנחשפו מעידים על תהליכי התפתחות העיר במשך מאות שנים. עוד התגלה בחפירות בגן העיר (בשטח שמחוץ לחומות טבריה העתיקה) – שכונת מגורים מהתקופה העבאסית (המאות ה-10-9 לספירה). במקום נחשפו מבנים וחצרות ובהם בורות מדופנים. בתקופה זו הגיעה העיר לשיא התפשטותה. מנהל החפירה מטעם רשות העתיקות, ד"ר משה הרטל, מסר כי "הממצאים יאפשרו תכנון ופיתוח של העיר, תוך התחשבות בשרידי העתיקות שבה".
דיווח: רשות העתיקות. צילום: דוד צבי

קטע מחפירות בטבריה

שיחי ימלוח פגום

"דובדבנים" במדבר

שיחי הימלוח הפגום האפורים נצבעים בתחילת הקיץ בפירות אדומים עסיסיים ומתוקים. ה"סוכריות" האלה מושכות צבאים, שכל השנה ניזונים מעליו וכן, עופות אוכלי פירות כבולבול וטריטרמית. **דיווח וצילום: ד"ר בני שלמון, אקולוג מחוז אילת**

תצפית על עמק יזרעאל

לא לקטוע את הגלבוע

רכס הגלבוע המתנשא מעל עמק חרוד בצפון ובקעת הירדן במזרח הוא יחידה גיאוגרפית אקולוגית ייחודית, המהווה אזור ספר שבו נפגשים נציגי צומח וחי משני עולמות: חבל אקלימי ים תיכוני וחבל מדברי. בין נציגים אלה נפגוש כלניות, נוריות, צבעונים, אירוס הגלבוע, גביעונית הלבנון, רותם המדבר ועוד, ומהחי נפגוש בעדרי צבאים, שפני סלע, זאבים, צבועים, חתולי בר, חזירי בר ועוד.

שמורת טבע ייחודית זו של הגלבוע נמצאת בסכנה קיומית של ממש עקב אילוצי הפיתוח, כשהבולט ביניהם הוא פרויקט הגדר הביטחונית שנועדה להבטיח את חיי תושבי

מדינת ישראל, אך גם יצרה קיטוע ופגיעה קשה ברצף האקולוגי ובאוכלוסיות החי והצומח בשמורה.

מעבר לגדר הביטחונית והתשתיות ההכרחיות הנוספות הפוצעות את הגלבוע (חשמל, מים, בזק וכו'), קיימת תוכנית להקמת יישובים נוספים על רכס הגלבוע בתחום המועצה האזורית הגלבוע, יישובים שבהקמתם יפגע מאוד הרצף האקולוגי של שטחי השמורה. רשות הטבע והגנים מבקשת לשקול בחיוב ביטול התוכנית להקמת היישובים וגיבוש דרכים חלופיות לשמירה ולהגנה על ערכי הטבע והנוף הנדירים והייחודיים בשמורת הגלבוע, תוך טיפוחה וחיזוקה.

דיווח: יגאל וינר, מנהל מחוז צפון.

צילום: סיגלית כהן

צמחים "משוגעים"

הקיץ היבש והחם מעיק על משק המים של צמחי המדבר. למרות זאת יש "משוגעים" הפורחים דווקא בקיץ, מסיבות טובות: עצי השיטה (שיטה סלילנית, שיטה סוככנית ושיטת הנגב), שמקורם בצפון-מזרח אפריקה, שמרו על מקצב פריחה בהתאם לעונות השנה שם: פריחה והבשלת הפירות בקיץ, לפני גשמי הסתיו שינביטו את הזרעים.

פרחי השיטה עשירים בצוף ובעלי ריח נעים והם מושכים שפע חרקים הנהנים ממקור המזון הנדיר בקיץ. הפרחים, מזון מועדף על הצבאים והראמים, נאספים מהקרקע לאחר נשירתם עם פירות השיטה עתירי החלבון.

זרעי השיטה מותאמים להפצה על ידי פרסתנים גדולים: קליפת הזרע עמידה למיצי עיכול והזרע יוצא עם הגללים כשהוא מוכן לנביטה ומוקף דשן. מיני הסוג צלף (צלף מצרי וצלף סחוסני) פורחים בלילה כשהם מושכים רפרפים ואת הדבורה צלפונית, באמצעות פרח גדול ולבן (בולט בלילה), ריח עז וצוף רב. כל פרח פורח לילה אחד בלבד, אך הוא מתחרה בהצלחה על שירותי האבקה הנדירים של החרקים. כדאי לבקר שיח צלף לפנות ערב ולחזות בפלא של פריצת האבקנים ופרישת עלי הכותרת שהיו ארוזים בניצן שמנמן אחד.

דיווח צילום: ד"ר בני שלמון, אקולוג מחוז אילת

שיטה סוככנית בפריחה

גן לאומי מגידו

הנגשה לנכים בגן לאומי מגידו

פתרון חדשני לבעיות אספקת המים לעיר. באחרונה הותקן באתר מערך הנגשה מיוחד למוגבלים בתנועה.

המערך ייחודי במינו ומאפשר חוויית ביקור במפעל המים העתיק וחשיפה לעוצמתו ולייחודו גם למוגבלי תנועה.

המערכת הותקנה באתר בסיוע המוסד לביטוח לאומי, מתוך התחשבות בייחודו של מפעל המים ושמירה על צביונו ההיסטורי.

הביקור למוגבלים במפעל המים העתיק מחייב תיאום טלפוני מראש.

לפרטים: 04-6590316

דיווח: אטי קוריאט-אהרון, שיווק, חינוך והסברה, מחוז צפון. צילום: ד"ר צביקה צוק

חדש ומיוחד – ביקור חווייתי במפעל המים העתיק של גן לאומי מגידו. תל מגידו, השוכן בשוליים המערביים של עמק יזרעאל, סמוך לרכס המזרחי של הכרמל, הוא אחד מאתרי הארכיאולוגיה החשובים והנחפרים ביותר בארץ. עיר ממלכה קדומה בצומת דרכים חשוב ביותר במזרח הקדום.

אחד השרידים המרשימים ביותר באתר הוא מפעל המים העתיק – מבצע הנדסי קדום של חציבת פיר ומנורה שהובילו אל מעיין ששימש

אכיפה בים תיכון

באחרונה גזר בית משפט השלום בחיפה עונשים משמעותיים לעבריינים שפגעו במספר אירועים שונים בשמורת הטבע הימית אכזיב־ראש הנקרה.

במקרה אחד עסקו שני נאשמים בדיג באמצעות רשת כאשר ברכביהם נמצאו דגים ממינים שונים במשקל כולל של כ־15 ק"ג שנתפסו על ידם בתחום שמורת הטבע הימית. במעשה זה כאמור פגעו הנאשמים בשמורה ובית המשפט גזר על כל אחד מהנאשמים קנס של 3,000 ש"ח ובנוסף התחייבות בסך 15,000 ש"ח למשך שלוש שנים לאי ביצוע עבירה דומה.

במקרה שני, שני נאשמים אחרים עסקו בדיג באותה שמורה ימית שמשמשת יעד מועדף לעברייני דיג. הדיג בוצע באמצעות הנחת חוטי דיג עם קרסים ופיתיונות, וזאת למרות השילוט, האוסר על כך והמוצב בשמורה. הנאשמים הודו בכתב האישום בבית המשפט ונגזר עליהם עונש של קנס 1,500 ש"ח וכן התחייבות בסך 3,000 ש"ח לשלוש שנים לאי ביצוע עברה דומה.

במקרה נוסף, הורשע דיג בודד שדג באמצעות רובה דיג תת מימי ונקנס בסך 1,500 ש"ח עם התחייבות בסך 3,000 ש"ח לשלוש שנים לאי ביצוע עבירה דומה. פגיעה בערכי טבע מוגנים הינה עבירה פלילית.

דיווח: עו"ד נחמי פיינבלט, מנהל אגף תביעות ברשות הטבע והגנים

שמורת טבע חוף ראש הנקרה